

Turvasatama

Caritas auttaa ihmiskaupan uhreja Moldovassa

Piskuinen Moldovan tasavalta Romanian ja Ukrainan kyljessä on Euroopan köyhin kolkka, mikä on helppo uskoa, kun ajaa maan läpi. Ränсистyneet murjut vilisevät ohi auton rämistessä eteenpäin kuoppaisella, pölyisellä maantiellä, jolla kulkevat hevoscärryt siinä missä autotkin. Neljän miljoonan asukkaan entinen neuvostotasavalta Moldova itsenäistyi vuonna 1991, mutta itsenäisyys ei ole auttanut maata pyristelemään irti köyhyyden kierteestä. Viidennes moldovalaisista sinnittelee alle kahdella dollarilla päivässä, ja maaseudulla eletään pitkälti vaihdanta- ja omavaraistaloudessa.

Keskipalkka Moldovassa on vajaa sata dollaria kuussa, mikä ei riitä edes välttämättömiin menoihin. Neljännes moldovalaisista onkin lähtenyt ulkomaille työnhakuun. Maaseudulla 16 – 50 -vuotiaita ei juuri näy, on kuin kokonainen sukupolvi olisi kadonnut savuna ilmaan. Suosituimmat kohdemaat ovat Venäjä, jonne moldovalaiset voivat matkustaa viisumivapaasti, Turkki sekä Italia ja muut EU-maat. "Moldovan suurin ongelma on maastamuutto. Työikäiset ja erityisesti koulutettu väki lähtevät parempien palkkojen perässä ulkomaille töihin", huokaa perheministeriön pääsuunnittelija Ecaterina Berejan.

Ruoho ei kuitenkaan ole vihreämpää maan rajojen takana. Köyhiä siirtolaisia on helppo huijata, koska heillä ei ole vaihtoehtoja. Monille luvataan töitä, mutta lupauksia ei lunasteta: palkkaa ei tehdystä työstä kuulu tai työ on vallan muuta, kuin mitä sovittiin. Erityisesti nuoret naiset ovat vaarassa joutua ihmiskaupan uhreiksi ja päätyä seksityöläisiksi. Orjuus ei valitettavasti ole historiaa, se on vain muuttanut muotoaan. 2000-luvulla orjia ei laivata Amerikkaan, heidät keplotellaan Eurooppaan väärennettyjen henkilöpapereiden turvin. He eivät raada plantaaseilla vaan pimeissä töissä bordelleissa, rakennustyömailla ja kotiapulaisina. Prostituutio on yksi epäinhimillisimmistä pakkotyön muodoista.

Ihmiskaupan uhrien on usein vaikea palata kotiin, vaikka he onnistuisivat pakenemaan orjuuttajiaan, koska perhe pitää heitä huorina ja pistää siksi välit poikki. Moni vaikenekin siitä, mitä ulkomailla tapahtui, eikä pääse käsittelemään kipeitä muistoja. Ihmiskaupan uhreja pidetään syyppinä kohtaloonsa, ja totuuden kertominen tarkoittaisi leimautumista ja kasvojen menetystä.

Köyhällä Moldovalla ei ole varaa tarjota tukipalveluita ihmiskaupan uhreille. Siksi Suomen Caritas päätti ryhtyä tukemaan työtä heidän hyväkseen Moldovassa. Caritaksen rahoittama yksivuotinen **Centre Ariadna: Supporting Women in Crisis Situations** -hanke käynnistyi kesäkuussa 2010 ja päättyy toukokuussa 2011. Hankkeen käytännön toteutuksesta vastaa paikallinen Artemida-kansalaisjärjestö. Vuonna 1998 perustettu Artemida on perheväkivallan ja ihmiskaupan vastaisen työn uranuurtaja Moldovassa. Se tiedottaa ihmiskaupan vaaroista ja

kouluttaa sosiaalityöntekijöitä, lääkäreitä, psykologeja, opettajia ja poliiseja tunnistamaan tapauksia ja toimimaan asiaankuuluvalla tavalla.

Artemida perusti vuonna 2005 Ariadna-turvakodin ihmiskaupan uhreille ja heidän lapsilleen. Se tarjoaa naisille väliaikaismajoitusta, vertaistukea, psykologista apua, oikeudellista neuvontaa ja taloudellista tukea, kunnes pahin on ohi. Drochian kaupungissa Pohjois-Moldovassa sijaitsevassa Ariadna-keskuksessa voi majoittua yhtäaikaan 10 äitiä lapsineen, ja sen psykologin, lääkärin, asianajajan ja sosiaalityöntekijöiden palveluista hyötyvät myös monet naiset, jotka eivät asu turvakodissa, mutta jotka käyvät siellä säännöllisesti. Jokainen saa räätälöityä apua omien yksilöllisten tarpeidensa mukaan.

Hiljattain remontoidussa, lohenpunaisessa talossa on kymmenen pientä huonetta, yhteiseen käyttöön tarkoitettu keittiö ja olohuone, koulutustila, pyykkitupa ja pari kylpyhuonetta. Vaatimattomat kalusteet ovat järjestyksessä, ja kaikkialla on siistiä. Syyspäivän aurinko paistaa sisään ikkunoista ja tunnelma on rauhallinen, jopa seesteinen. "Täällä minulla on kaikki hyvin, olen niin onnellinen", vakuuttaa lapsenkasvoinen Mariana (nimi muutettu) ja hymyilee ujosti kahdeksankuinen poikavauva sylissään. "On kuin olisin herännyt uudelleen eloon."

Ariadna-turvakoti antaa kovia kokeneille naisille mahdollisuuden uuteen alkuun. Lisäksi Artemidan tiedotustyö pyrkii ennaltaehkäisemään ihmiskauppaa levittämällä tietoa sen vaaroista ja ihmiskauppioiden strategioista. Suomen Caritaksen meneillään oleva yksivuotinen hanke on pilottivaihe, jolle on suunnitteilla jatkoa. Mikäli jatkohankkeen valmistelut etenevät suunnitelmien mukaan, se käynnistyy vuoden 2012 alussa. Caritaksen ja Artemidan yhteinen projekti rahoitetaan osin yksityisin lahjoituksin, osin Suomen Ulkoasiainministeriön hanketuella. Jokaista Caritakselle lahjoitettua euroa kohden Ulkoasiainministeriö tukee hanketta viidellä eurolla.

Voit tukea Moldova-hanketta haluamallasi summalla tekemällä tilisiirron Caritaksen tilille. Käytäthän oheista viitenumeroa. Pienikin lahjoitus on tervetullut!

Tilinumero: FI7380001270154504 (SAMPO)

Viite: 02024.

Kuusitoistavuotias Dina (nimi muutettu) on jo pitkään etsinyt tuloksetta töitä elättääkseen iäkkään äitinsä ja kehitysvammaisen sisarensa. Moldovassa työt ovat kortilla ja palkat surkeat. Niinpä Dina ilahtuu, kun hänen ystävänsä Ecaterina (nimi muutettu) kertoo työmahdollisuudesta Venäjällä. Dina ja Ecaterina tapaavat kahvilassa keskustellakseen luvatusista töistä. Keskustelun aikana Dinan silmäluomet alkavat painaa, hänen on vaikea keskittyä, ajatus ei kulje, puhe sammaltaa. Juomaan lorautettu huumausaine tekee pian tehtävänsä, ja Dina menettää tajuntansa. Herätessään Dina on jo junassa Venäjän puolella. Suuta kuivaa. Dina hörppää Ecaterinan tarjoamaa virvoketta ja vajoaa takaisin pimeyteen.

Dina havahtuu seuraavan kerran vasta Moskovassa. Dina makaa vieraassa huonessa vailla henkilöpapereita. Ecaterinaa ei enää näy missään, Dina on yksin tuntemattomien miesten

seurassa. Hänelle kerrotaan, että hänen pitää alkaa tehdä töitä maksaakseen takaisin matkakulut. Jo samana iltana Dina myydään joukolla rakennusmiehiä, jotka joukkoraiskaavat vastaan hangoittelevan tytön. Sama toistuu joka ilta kolmen kuukauden ajan. Dina yrittää itsemurhaa useita kertoja. Lopulta hän onnistuu pakenemaan ilman rahaa tai henkilöpapereita. Dina taittaa 1200 kilometrin matkan Moskovasta takaisin Moldovaan 30 päivässä ventovierailta saamansa avun ansiosta.

Dina palaa kotiin henkisesti raunioina, ja sosiaalityöntekijä suosittelee hänelle turvakoti Ariadnaa. Dina viettää turvakodissa 12 kuukautta. Terapian ja vertaistuen ansiosta hän alkaa saada unta öisin. Vähitellen tuntuu, että elämä jatkuu. Nyt 20-vuotias Dina jaksaa jo suunnitella tulevaisuutta. Mennyttä ei voi muuttaa, mutta tulevan voi. Äidilleen ja siskolleen Dina ei ole vielä kertonut, mitä Venäjällä tapahtui.